

הַקְּנִים, אַבְרָהָם הַקָּנָן הַחֲסִיד, מֹשֶׁה הַרְעָה הַנְּאֻמָּן, רַב הַמְּנוּנָא הַקָּנָן, מְטַרְוִין הַשָּׂר הַגְּדוֹל.

דְּסָבִין אַבְרָהָם סָבָא חֲסִידָא מֹשֶׁה רְעִיא מְהִימְנָא רַב הַמְּנוּנָא סָבָא מְטַרְוִין שָׂרָא רַבָּא.

קָם אַבְרָהָם הַקָּנָן הַחֲסִיד וְאָמַן: וְאִנִּי תִפְלְתִי לְךָ יְהוָה עַת רְצוֹן וְגו' (תהלים סט,ד). כְּתוּב: וְעַת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב¹⁹³ (יִרְמְיָה לז) – אֵלֹהֵי חֲבֵלֵי מִשְׁיַח. מִהֵם חֲבֵלִים? [חֲבֵלִים – מִלְשׁוֹן חֲבֵל]. אֵלֹהֵי חֲבֵל זֶה נִקְשֵׁר בְּשֵׁלֶשׁ, וְהֵם: חֲסִיד, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, שְׁבוּ קוֹשְׁרֵי הַמִּשְׁיַח לְהִיּוֹת בְּגָלוּת, כְּדִי שְׂלֵא יֵצֵא בְּתַקְפּוֹ עַד הַיָּמִין שִׁיחָה רְאוּי. אִז [עַל אוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב]: וְעַת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב, [צָרָה] – כִּצְדָה שֶׁל שְׂמָאֵל, מְנַצֵּף¹⁹⁴ צָרָה וְדָא. אֲבָל בָּא וְרָאָה, בְּזִמְנָן שְׁתַּתְּמַתְּק הַשְּׂמָאֵל וְנִכְפִּית לְיָמִין, [אִז] צָרָה מִתְּהַפְּכַת לְרִצְיָה. וְנֹאמַר בּוֹ: רְצָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתְךָ (מִתּוֹךְ תִּפְלַת י"ח). וְזֶה סוּד: וְאֵל אִישׁךָ תִּשְׁוֹקְתֵךְ וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ (בְּרֵאשִׁית ג,טז), שְׁחֲרִי בְּזִמְנָן שְׁחֲשָׂמָאֵל יִתְקַן עַל יְדֵי תְּקוּן, [לְהִיּוֹת כְּפוּף] לְיָמִין, הַיָּמִין יַחֲזוֹר לְהַתְּעוֹרֵר אֵלָיו בְּתִשְׁוֹקָה חֲזָקָה, וְזֶה: רְצָה. וְרַחֲמֵהּ שֶׁל הָאֵילָה [הַשְּׂכִינָה] הוּא צָר וְחִבִּיבָה הִיא עַל בְּעֵלָה (עִירוּבִין נד,ב), שְׁחֲרִי תְּקֵף הַתְּשׁוּקָה הוּא בְּגַלֵּל הַשְּׂמָאֵל הוּא. וְאִז: וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ, שְׁכָף הַיָּמִין שׁוֹלֵט עַל הַשְּׂמָאֵל. אֲבָל בְּזִמְנָן שְׁחֲשָׂמָאֵל רְצָה לְהַתְּחַזֵּק עַל הַיָּמִין, וְלֹא לְהִיּוֹת כְּפוּף

קָם אַבְרָהָם סָבָא חֲסִידָא וְאָמַר, וְאִנִּי תִפְלְתִי לְךָ ה' עַת רְצוֹן וְכו' (תהלים סט יד). כְּתוּב וְעַת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב (יִרְמְיָה לז) אֵלִין חֲבֵלִין דְּמִשְׁיַחָא. מֵאִי חֲבֵלִין. אֵלֹא חֲבֵל דָּא בְּתַלְתָּא אֲתַקְשֵׁר דְּאֵנוּן חֲסִיד גְּבוּרָה תְּפָאֶרֶת, דְּבָהוּ כְּפִתִין לְהַ לְמִשְׁיַחָא לְמַהוּי בְּגָלוּתָא, וְלֹא יְפוּק בְּתַקְפָּה עַד זְמַנָּא דִּיתְחַזִּי. כְּדִין וְעַת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב מְסַטְרָא דְשְׂמָאֵל מְנַצֵּף צָרָה וְדָא. אֲבָל תָּא חֲזִי בְּזִמְנָא דְאֲתַבְּסַמַת שְׂמָאֵלָא וְאֲתַכְּפִיאַת לְיָמִינָא, אֲתַהֲדֵר צָרָה לְרִצְיָה. וְאֲתַמַּר בַּהּ רְצָה ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתְךָ. וְרָזָא דָּא וְאֵל אִישׁךָ תִּשְׁוֹקְתֵךְ וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ (בְּרֵאשִׁית ג טז). דְּהָא בְּזִמְנָא דְשְׂמָאֵלָא אֲתַתְּקַן בְּתַקְוָנָא לְגַבֵּי יָמִינָא, יָמִינָא בְּתִיאֻבְתָּא תְּקִיפָא אֲתַעַר לְגַבָּה, וְדָא רְצָה. וְאֵילָה רַחֲמֵהּ צָר וְחִבִּיבָה עַל בְּעֵלָה וְכו' (עִירוּבִין נד:). דְּהָא תְּקִיפָא דְתִיאֻבְתָּא בְּגִין שְׂמָאֵלָא דָּא אִיהוּ. וְכִדִּין וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ, דְּהִכִּי שְׁלִיט יָמִינָא בְּשְׂמָאֵלָא. אֲבָל בְּזִמְנָא דְשְׂמָאֵלָא בְּעִי לְאֲתַתְּקִיפָא עַל יָמִינָא, וְלֹא אֲתַכְּפִיא

193. עי' זהר וירא ח"א, קה, ע"ב, שני עתים עת צר"ה ועת רצ"ה.

194. עיי"ש, מנצפ"ד הם אותיות השמאל הפשוטות, לעומת האותיות הסופיות הם שבימין; מנצפ"ד הוא רמז לחמש גבורות.

לְפָנָיו, אִזּוּ: עַת צָרָה הִיא וְדָאֵי. וּבְכַח שֶׁל הַיְהוּדִים הָיָה [שֶׁל תְּרִמּוֹח״ל] חֲזוֹר הַשְּׂמֹאל לְהַתְמַתֵּק בְּיָמֵינוּ וְדָאֵי. אִזּוּ: עַת צָרָה מִתְהַפֵּךְ לַעֲת רְצוֹן,¹⁹⁵ שְׂמֹתְעוֹרֵר בּוֹ [תְּיָמֵינוּ לְגַבֵּי הַשְּׂמֹאל] בְּתִשְׁוֶקָה חֲזָקָה.

וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כִּזְהַר הַרְקִיעַ (דְּנִיאל יבג), הַשְּׂמֹאל הוּא [בְּחִינַת] חֲשָׁד, וְכַאֲשֶׁר יִתְחַזַּק תְּיָמֵינוּ גַם [הַשְּׂמֹאל] יִחֲזוֹר לְאוֹר.¹⁹⁶ לְפִיכֵךְ, [הַמְשַׁכְּלִים] יִזְהָרוּ בְּכַח הַיְהוּדִים הָיָה [כְּדָרִי] לְהַחֲזִיר שְׂמֹאל לְיָמֵינוּ וְדָאֵי. וְעַל סוּד זֶה כְּתוּב: שְׂמַחְנוּ כִּימֹת עֲנִיתְנוּ וְגו' (תְּהִלִּים צטו), שְׁהָרִי כֹל הַמְדַרְגּוֹת שְׁבַשְׂמֹאל שְׁגָרְמוּ חֲשָׁד לְיִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת, גַּם הֵם כָּלֵם יִתְמַתְקוּ וְיִחֲזְרוּ לְיָמֵינוּ, וְהֵם עֲצָמָם יִגְרְמוּ שְׂמַחָה לְיִשְׂרָאֵל.¹⁹⁷

[אֲבָרְהָם הֶזְקֵן הַחֲסִיד] פִּתַּח וְאָמַר: זְרָקָא מְקַף שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ סְגוּלָתָא. זְרָקָא - בְּזִמְנָן שְׁהָאֲבָן הַקְדוּשָׁה [הַשְּׂכִינָה] נִזְרַקְתָּ עַד הָאֵין סוּף,¹⁹⁸ אִזּוּ חֲזוֹרְתָּ עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָה.¹⁹⁹ וְזֶה סוּד [תְּפִסּוּקָא]: הַשְּׂכִינָה יְהוּדָה אֵלֶיךָ וְנִשְׁבְּחָה (אֵיכָה הַכָּא), שְׁהָרִי בְּתַחֲלָה הַשְּׂכִינָה תַעֲלֶה בְּעֲלִיָּה אַחַת כְּלָפִי אוֹתוֹ עֲלִיּוֹן

לְגַבֵּה, כְּדִין עַת צָרָה הִיא וְדָאֵי. וּבְחִילָא דְזִהַר דָּא, אַתְהֵדֵר שְׂמֹאל לְאַתְבְּסָמָא בִּימֵינָא וְדָאֵי. כְּדִין עַת צָרָה אַתְהֵדֵר עַת רְצוֹן, לְאַתְעֲרָאָה בֵּה בְּתִיאֻבְתָּא תְּקִיפָא.

וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כִּזְהַר הַרְקִיעַ (דְּנִיאל יב ג). דְּשְׂמֹאלָא אִיהוּ חֲשָׁד, וְכַד אַתְתְּקַף יְמִינָא אַתְהֵדֵר אִיהוּ נְמִי לְאוֹר. כְּדִין כְּדִין יִזְהָרוּ בְּחִילָא דְזִהַר דָּא, לְאַתְהֵדֵרָא שְׂמֹאלָא לְיְמִינָא וְדָאֵי. וְעַל רְזָא דָּא כְּתִיב שְׂמַחְנוּ כִּימֹת עֲנִיתְנוּ וְכו' (תְּהִלִּים צ טו). דְּהָא כְּלָהוּ דְרִגִין דְּשְׂמֹאלָא דְגָרְמוּ חֲשׂוּכָא לְיִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹתָא, כְּלָהוּ נְמִי מִתְבְּסָמָן יִתְהַדְרִין בִּימֵינָא. וְאַנּוּן גְּרַמִּיָּהוּ יִגְרְמוּן חֲדוּתָא לְיִשְׂרָאֵל.

פִּתַּח וְאָמַר זְרָקָא מְקַף שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ סְגוּלָתָא. זְרָקָא בְּזִמְנָא דְאַזְדְרִיקַת אֲבָנָא קְדִישָׁא עַד א"ס, כְּדִין הַדְרַת עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָה. אָבֵל רְזָא דָּא הַשְּׂכִינָה ה' אֵלֶיךָ וְנִשְׁבְּחָה (אֵיכָה הַכָּא). דְּהָא בְּקַדְמִיתָא בְּסִלְקוֹ חֲדָא תְּסַתְּלַק שְׂכִינְתָא לְגַבֵּי

195. עיין לעיל תי' טז, אידרא, ד"ה: מצחא דרישא; תקט"ו תפלות, ת' שפא: "ותעשה לנו עת רצון ולא עת צרה".

196. החזרת הרע לטוב כמו כן החזרת עת צרה לעת רצון הוא ע"י גילוי המצח, רעוא דרעיון, הנהגת החסד הגמור, סוף הרצון (א"א), וזאת התורה אשר גילה לנו רבינו, ברוב פאר והדר כמעט בכל ספריו.

197. עי' מאמר הגאולה התחלה; לעיל תי' כט; תי' מו.

198. עי' תי' תי' ל', כד, ע"ב; עי' לעיל תי' לט, ד"ה קם אברהם סבא חסידא; תי' מד, והא ר"מ.

199. עי' היטב לעיל תי' לט בדברי אברהם סבא, עי"ש מקורות נוספים.

שֶׁל הַכֹּל [הָאֵין סוּף], וּמִשָּׁם תִּתְעוֹרֵר תְּשׁוּבָה בְּלֹב פֶּל יִשְׂרָאֵל, וְזוּה [סוּד] הַשִּׁיבְנוּ [מִצַּד הָעֲלִיּוֹן]. וְאַחַר כֵּן: מִקֵּץ שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ – שְׁעִבְשׁוּ יִשְׂרָאֵל חוֹזְרִים לְעֵלוֹת דְּרָגָה אַחַר דְּרָגָה, וְזוּה; וְנִשְׁוֵבָה [מִצַּד עֲצָמָם]. עַל יְדֵי מִי? אֵלֵא, שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ. וְזוּה שׁוֹפֵר עֲלִיּוֹן וְתַחְתּוֹן. עֲלִיּוֹן – שֶׁל אֵימָא, תַּחְתּוֹן – מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, צְדִיק. עַד שְׁיַעֲמֹד הַכֹּל בְּמִקּוּמוֹ, [פְּלוֹמֵר] הַשְּׂכִינָה בְּשְׁלוֹשׁ עֲלִיּוֹנִים [דְּהֵינּוּ, כַּח"ב], וְזוּה סְגוּלָתָא,²⁰⁰ עֲמִרָה שְׁחוֹזֶרֶת לְיוֹשְׁנָה וְדַאי, בְּכַח הוֹחֵר הוּהוּ וְתַתְּקוּנִים הָאֵלֵה שְׁלֵף.

קָם אָדָם קַדְמָאָה סְבָא דְסָבִין פִּתַח וְאָמַר, ר' ר' וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ כּוֹהֵר הַרְקִיעַ. בְּכַח שֶׁל הוֹחֵר הוּהוּ הַקְדוּשׁ, שְׁעֲלִי [נְאֻמֵּר]: וְהִיָּה אֹר הַלְבָנָה פְּאוֹר הַחֲמָה (יִשְׁעִיה לְכוּ). וְסוּד הַדְּבַר, עֲכָשׁוּ הִירַח [הַשְּׂכִינָה] אֵינָה מְאִירָה [מִעֲצָמָה], וְצָרִיכָה לְקַבֵּל מִן הַשָּׁמֶשׁ. לְמָה? וְזוּה בְּגִלָּל שְׁפָאֵשׁר יִצָּא הָאוֹר נִשְׂאָר גָּנוּז לְמַעְלָה. אִזְ נִשְׂאָר לְמַעְלָה אֹר, וְלִמְטָה [בְּשְׂכִינָה יִשׁ] חִשְׁף. וְעַל זֶה [פְּתוּב]: וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בְּרֵאשִׁית א, ד), אֲבָל בְּכַח שֶׁל הוֹחֵר הוּהוּ, הַתְּפִשֵׁט הָאוֹר וְלִקַּח הַכֹּל בְּתַקְפּוֹ.²⁰¹ אִזְ הַכֹּל הוּא אֹר, [וְזוּהוּ מַה שְּׁפְתוּב]: וְהִיָּה לְעַת עָרֵב יְהִיָּה

הַהוּא עֲלָאָה דְכֻלָּא, וּמִתְמָן יִתְעַר תְּיֻבְתָּא בְּלָבָא דְכֻלְהוּ יִשְׂרָאֵל, וְדָא הַשִּׁיבְנוּ. לְבַתֵּר מִקֵּץ שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ, דְּהַשְׁתָּא תְּבִין יִשְׂרָאֵל לְאַסְתְּלָקָא אַנּוּן דְּרָגָא בְּתַר דְּרָגָא, וְדָא וְנִשְׁוֵבָה. ע"י דְּמָאן? אֵלֵא שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ. וְדָא שׁוֹפֵר עֲלָאָה וְתַתְּאָה, עֲלָאָה דְאֵימָא, תַּתְּאָה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף צְדִיק. עַד דְּאַתְתַּמְקֵם כְּלָא בְּאַתְרָה, שְׂכִינְתָא בְּתַלְתַּת עֲלִיּוֹן וְדָא סְגוּלָתָא, עֲטָרָה דְּהַדְרַת לְיוֹשְׁנָה וְדַאי, בְּחִילָא דְּזַהָר דָּא וְתַקּוּנִין אֵלִין דִּילָף.

קָם אָדָם קַדְמָאָה סְבָא דְסָבִין פִּתַח וְאָמַר, ר' ר' וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ כּוֹהֵר הַרְקִיעַ. בְּחִילָא דְּזַהָר דָּא קְדִישָׁא, דְּבַה וְהִיָּה אֹר הַלְבָנָה פְּאוֹר הַחֲמָה (יִשְׁעִיה לְכוּ). וְרָזָא דְמִלָּה הַשְׁתָּא סִיְהֵרָא לָא נְהֵרָא וְצָרִיכָה לְקַבֵּל מִן שְׁמֵשׁ. אֵמָאִי. אֵלֵא בְּגִין דְּאוֹר כַּד נִפְק אֲשְׁתָּאָר גָּנִיז לְעֵלָא. כְּדִין אֲשְׁתָּאָר לְעֵלָא אֹר, לְתַתָּא חִשְׁף. בְּהוּ וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בְּרֵאשִׁית א ד). אֲבָל בְּחִילָא דְּזַהָר דָּא, אֲתַפְּשֵׁט נְהֵרָא וְנִטִּיל כְּלָא בְּתַקְפָּה. כְּדִין כְּלָא אִיהוּ אֹר. וְהִיָּה לְעַת עָרֵב

200. ע"י זהר תרומה ח"ב, קנח, ע"א, סגולתא ... דהיינו שהשכינה עולה למקום גבוה במדרגה של כתר חכמה ובינה (שלוש עליונים).

201. נמצאת למד שתורת הרמח"ל היא בבחינת האור שנברא ביום הראשון שנגזז למעלה לצדיקים, לעתיד לבוא, ובזכות רבינו התפשט האור הזה [שנגזז בא"ק, ע"י אדיר במרום עמ' קד] שהוא בבחינת הכתר - כוח ההיטיבו, דהיינו היחוד, המחזיר כל רע לטוב; ע"י מה שכתבתי בס"ד באור הגנוז עמ' כדכח.

אור (זכריה יד,ו), לפיכך: והיה אור
הלבנה (וגו') [כאור החמה]. אז,
[המשפילים] יזהרו - לאחרים, יזהירו
לירח, כזהר הרקיע - זה השמש.

יהיה אור (זכריה יד ז). בגין כך יהיה אור
הלבנה וכו'. כדין יזהירו לאחריני,
יזהירו לסיהרא כזהר הרקיע דא
שמשא.

ועוד, ירח יש בה [מקומות] חשוכים
בפניה. וכל [הענין] סוד הוא [של
מיעוט הירח]. שהרי למעלה נמצאו שני
מאורות עליונים - שמש אספקלריא
המאירה, וירח [אספקלריה] שאינה
מאירה ונוטלת מהשמש. ובגלל
שצריכה לטול ממנו, נשארו מקומות
מהסוד שלה [דהיינו מבחינתה] שהם
חשוכים ודאי. וכאן מתחזקים אלו
שבחוץ [הסטרין אחרנין], שכך צריך.
לעתיד לבוא, יעברו [מקומות] חשוכים
אלו [מן הירח], ובכל ישאר האור. יזהרו
כזהר הרקיע ודאי. וזה סוד: וחרפת עמו
יסיר מעל כל הארץ (ישעיה כה,ח),
שעכשו בגלל שהסטר אחרא
משתרשת שם [בגלל מעוט הירח],
לפיכך יש מקומות [שם] שאינם
מוארים, ונשארו חשוכים. [כמו]
שפתוב: וחוטא אחד יאבד טובה הרבה
(קהלת מ"ח), ובכל מקום שהסטר
אחרא רוצה להתחזק שם, האור
מסתלק ונחסר. אבל באותו זמן [של
אחרית הימים] פתוב: והיה אור הלבנה
כאור החמה.

ועוד, סיהרא אית בה חשוכין באנפיהא.
וכלא רזא איהו. דהא לעלא אשתכחו
תרין מאורות עלאין. ושמשא
אספקלריא דנהרא. סיהרא דלא נהרא
ונטלת מן שמשא. ובגין דצריכה לנטלא
מנה, אשתארו אתרין מרזא דילה
חשיכין ודאי. והכא מתתקפן אנון
דלבר, דהכי אצטריו. לזמנא דאתי
יתעברון חשוכין אלין, וכלא בנהורא
אשתאר. יזהרו כזהר הרקיע ודאי. ורזא
דא וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ
(ישעיה כה ח). דהשתא בגין דסטרא
אחרא משתרשן נמי תמן, בגין כך אית
אתרין אלין דלא אתנהירו ואשתארו
חשוכין. דכתיב וחוטא אחד יאבד טובה
הרבה (קהלת ט יח). בקל אתר דסטרא
אחרא בעין לאתתקפא תמן, נהירו
אסתלק ואתגרע. אבל בהווא זמנא
והיה אור הלבנה כאור החמה.

פתח ואמר: זרקא מקף שופר
הולך סגולתא. זרקא - זו האבן
[דהיינו, השכינה] שנוקת על צלם

פתח ואמר זרקא מקף שופר הולך
סגולתא. זרקא דא אבן דאזדריקת
לצלמא להרסא לה. ודא אבן די לא

לְהָרוּם אוֹתוֹ.²⁰² וְזוֹ אָבֵן דִּי לֹא בִידִין
 (דְּנִיאל בִּלְד).²⁰³ בְּזִמְנָן [שְׁהַשְׂכִּינָה עוֹלָה]
 וְלִקְחַת מִהַחֲכֵמָה הַנְּעֻלְמָת הַיָּא אָבֵן,
 וּמִכָּה אֶת הַצֵּלָם. אַחַר כֵּן, מִקֵּץ שׁוּפְר
 הוֹלֵךְ – זֶה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, שְׁנַאֲמַר בּוֹ:
 וַיֵּרֶד מִיַּעֲקֹב²⁰⁴ (בַּמִּדְבָּר כְּדִי), וַיַּחֲזִית חַד
 מִדְּבֵיַת יַעֲקֹב (תְּרִגוֹם אוֹנְקְלוֹס שָׁם), שְׁהוּא
 [מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף] סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ מִמְּקוֹם
 לְמִקוֹם בְּתוֹךְ הַסְטְרָא אַחְרָא לְכַפּוֹת
 אוֹתָהּ, [וּכְבָּר] נְתַבְּאָר. וְאִם תֵּאמַר,
 שְׁהוּא לְבָדוּ הוֹלֵךְ, לֹא כֵּן, אֲלֹא
 סְגוּלְתָא – אֲלוֹ שְׁלֹשׁ הָאֲבוֹת²⁰⁵
 שְׁמַתְחַבְּרִים בִּי²⁰⁶ לְהַשְׁלִים לְיִשְׂרָאֵל
 גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה. וְהַכֵּל [נַעֲשֶׂה] כְּכַח שְׁל
 הַיְהוּד הַקְדוּשׁ הַזֶּה וְהַתְּקוּנִים הָאֵלּוּ
 שְׁלָךְ. שְׁעֵלֵהֶם כְּתוּב: פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה
 שְׁמַמְתִּינוּ (דְּנִיאל ט׳), [עֵינֶיךָ] – אֲלוֹ
 שְׁתֵּי עֵינַיִם. אַחַת שְׁנַפְתַּחַת בְּשַׁבְּעִים
 תְּקוּנִים שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי הַנֶּר
 הַקְדוּשׁ. וְזוֹ עֵין יְמִין לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל
 בְּגִלוֹת. עֵין שְׁנִיָּה – בְּשַׁבְּעִים [תְּקוּנִים]
 אֲלוֹ שְׁלָךְ. וְזוֹ עֵין שְׁמוּאֵל, שְׁנַפְתַּחַת עַל
 אֲמוֹת הָעוֹלָם, לַעֲשׂוֹת בְּהֵם נְקָמוֹת. אִזּוֹ:
 פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׁמַמְתִּינוּ. אֲשֶׁרֵי חֲלָקִים
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵיתְכֶם [רְשָׁב״י וְהַרְמַח״ל],
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בִּידִין (דְּנִיאל ב לד). בְּזִמְנָא דְּנִטְלַת
 מִחֲכֵמָה סְתִימָאָה הָכִי אֵיהִי אָבֵן,
 וּמִחֲצֵאת לְהַהוּא צִלְמָא. לְבַתֵּר מִקֵּץ שׁוּפְר
 הוֹלֵךְ, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דְּאֶתְמַר בֵּיה
 וַיֵּרֶד מִיַּעֲקֹב (בַּמִּדְבָּר כְּדִי ט). וַיַּחֲזִית חַד
 מִדְּבֵיַת יַעֲקֹב, דְּאֵיהוּ אַסְחַר וְאֲזִיל מְאֶתֵר
 לְאַתֵּר בְּגוֹ סְטְרָא אַחְרָא לְאַכְפִּיא לֵיה
 וְאֶתְמַר. וְאִי תִימָא דְּאֵיהוּ לְחוּדְדָה אֲזִיל.
 לְאוּ הָכִי. אֲלֹא סְגוּלְתָא, אֲלִין תְּלַת אָבֵהֵן
 דְּמַתְחַבְּרִין בֵּיה לְאַשְׁלֵמָא לְיִשְׂרָאֵל פְּרָקְנָא
 שְׁלִים. וְכֹלָא בְּחִילָא דְּהָאִי זֶהֲרָ קְדִישָׁא
 וְתְקוּנִין אֲלִין דִּילָךְ. דְּבַהוּ כְּתִיב פְּקַח
 עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׁמַמְתִּינוּ (דְּנִיאל ט יח). אֲלִין
 תְּרִין עֵינִין. חַד אֶתְפַּקַּח בְּעֵי תְקוּנִין
 דְּרִשְׁב״י בּוֹצִינָא קְדִישָׁא. וְדָא עֵינָא
 יְמִינָא לְשׁוֹבָא לְיִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹתָא. עֵינָא
 תְּנִינָא בְּעֵי אֲלִין דִּילָךְ. וְדָא עֵינָא
 שְׁמָאֵלָא דְּאֶתְפַּקַּח עַל אֲמִין דְּעֵלְמָא
 לְנִטְלָא מִנְהוֹן נּוֹקְמִין. כְּדִין פְּקַח עֵינֶיךָ
 וּרְאֵה שְׁמַמְתִּינוּ. זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל בְּהַדִּיכּוּ בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא
 דְּאֶתִי.

202. עי' ת"ז תי' כ"א, סע"א, ורע"ב, ובתי' כ"ד, ע"ב. עי' אדיר במרום ח"א עמ' נב: "והנה סוד הקירטא הוא סוד אבן דלא בידין - היורדת ומחת לצלמא (דניאל ב, לד). ולכן מי שיועיד להמשיך האבן הזאת ממקום נכון ולהגיע אל הצלם, ודאי ישברה". עי' לעיל, ד"ה: בההוא זמנא אתרוקינת תיקונא תנינא של הכוס. תקט"ו תפלות ת' פתח (סוף); עיין מבוא.

203. עי"ש תי' ה, כ, ע"א.

204. עי' בעל הטורים שם.

205. עי' ת"ז תי' כא, סא, רע"ב.

206. עי' זהר פנחס ח"ג, רמו, ע"ב.

קָם מִשֶּׁה הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, פָּתַח
 וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, [פְּתוּב]: וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי
 וְלֹא תִהְיֶינָה עוֹד לְבֹ (יְחֻזְקָא לַד, כב),
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹכֵן לְהַתְּנִלּוֹת בְּתוֹךְ
 הַקְּלָפוֹת לְאֶסְרָף אֶת יִשְׂרָאֵל, אִזְ הוּא
 יִתְגַּלֶּה שֵׁם בְּאוֹר חוֹק אֶחָד, וְאַחֲרָיו
 יֵאָחֲזוּ וְיִמְשְׁכוּ כָּל אֱלוֹ שְׁתַּלּוּיִים בְּצִדּוֹ
 [דְּהֵינּוּ שְׁקֻשׁוּרִים בּו]. אִזְ נֶאֱמַר עֲלֵיהֶם:
 הָעַם הַהֲלֹכִים בַּחֲשָׁךְ רְאוּ אוֹר גְּדוֹל
 (יְשַׁעִיָּה ט, א), אִזְ, וְהוֹשַׁעְתִּי [לְצֹאנִי וְגו'].
 וְזֶה מַה שֶּׁפְּתוּב: כִּי הִלְךְ לַפְּנִיכֶם יְהוָה
 וּמֵאֶסְרָפְכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל (שֵׁם נב, יב), אֲבָל
 בֵּא וְרֵא, שֶׁהָרִי לְאַחַר שֵׁיִצְאוּ מִזֶּשֶׁם,
 יֵרְצוּ אֱלוֹ הַטְּמְאִים [הַס"א וְהַקְּלָפוֹת]
 לְהַתְּחַזֵּק בְּנִגְדָם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְחַזְּקוּ הַמְּצֻרִים
 עַל יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנֵי שֵׁיִצְאוּ מִמְּצֻרִים. אֲבָל
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִחַזֵּק אוֹתָם [אֶת
 יִשְׂרָאֵל], שֶׁפִּיּוֹן שֶׁנִּדְבְּקוּ [בַּקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא] פֶּעַם אֶחָת, שׁוֹב לֹא יִפְרָשׁוּ.
 לְפִיכֵךְ, וְלֹא יִהְיוּ עוֹד לְבֹ. אִזְ,
 וְהַמְּשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ בְּזֶהֱרַת הַרְקִיעַ. שֶׁהָרִי
 בְּאוֹר שֶׁל הַזֶּהֱרַת הַזֶּה שֶׁנִּתְגַּלֶּה יְקוּם
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְּנִלּוֹת לְאוֹתָם
 [בְּנֵי יִשְׂרָאֵל] שֶׁנִּמְצְאוּ בַּחוּץ²⁰⁷ כְּדִי
 לְאֶסְרָף אוֹתָם. לְפִיכֵךְ: יִזְהָרוּ בְּזֶהֱרַת
 הַרְקִיעַ. וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים פְּכוּכִים – אֱלוֹ
 יִהְיוּ מִצְדִּיקֵי הַרְבִּים, כָּל אֱלוֹ הָאַחֲרִים
 שֶׁמִּתְחַזְּקִים בְּאוֹר זֶה, יִהְיוּ כְּכוּכָבִים
 גְּדוֹלִים, לְהַמְשִׁךְ אַחֲרָיו [שֶׁל הָאוֹר]
 לְעֻלּוֹת לְמַעְלָה. אִזְ:

קָם מִשֶּׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר
 ר' ר' וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי וְלֹא תִהְיֶינָה עוֹד
 לְבֹ (יְחֻזְקָא לַד כב). זְמִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְאַתְגַּלְאָה בְּגוֹ קְלִיפִין לְכַנְשָׁא לְהוֹ
 לְיִשְׂרָאֵל. כְּדִין יִתְגַּלֵּי אִיהוּ תַמְּן בְּחַד
 [נ"א: כְּחַד] נְהוּרָא תְּקִיפָא, וְאַבְתְּרָה
 יִתְאַחַדוּן וְיִתְמַשְׁכוּן כָּל אַנְוִין דְּתַלְוִין
 מִסְטְרָה. כְּדִין אֶתְמַר בְּהוּ הָעַם הַהֲלֹכִים
 בַּחֲשָׁךְ רְאוּ אוֹר גְּדוֹל (יְשַׁעִיָּה ט א). כְּדִין
 וְהוֹשַׁעְתִּי צֹאנִי וְכו'. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב כִּי
 הִלְךְ לַפְּנִיכֶם ה' וּמֵאֶסְרָפְכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 (שֵׁם נב יב). אֲבָל תָּא חֲזִי דְהָא לְכַתְר
 דִּיפְקוּן מִתַּמְּן יִכְעוּן אַנְוִין מְסֻבִּין
 לְאַתְתַּקְפָּא לְקַבְּלֵיהוּ, כְּמָה דְאַתְתַּקְפוּ
 מִצְרָאֵי עַל יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָא דְנִפְקוּ
 מִמְּצֻרִים. אֲבָל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְקִיף
 בְּהוּ, דְכִיּוֹן דְאַתְדְּבִקוּ זְמַנָּא חֲדָא תּוּ לֹא
 יִתְפָּרְשׁוּן. בְּגִין כֵּךְ וְלֹא יִהְיוּ עוֹד לְבֹ.
 כְּדִין וְהַמְּשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ בְּזֶהֱרַת הַרְקִיעַ.
 דְהָא בְּנִהִירוֹ דְזֶהֱרַת דָּא דְאַתְגַּלְיָא יִיקוּם
 קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְגַּלְאָה לְאַלִּין
 דְקִימִין לְבַר לְכַנְשָׁא לְהוּ. בְּגִין כֵּךְ יִזְהָרוּ
 בְּזֶהֱרַת הַרְקִיעַ. וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים פְּכוּכִים,
 אֲלִין יִהְיוּ מִצְדִּיקֵי הַרְבִּים, כָּל אֲלִין
 אַחֲרֵינִין דְמִתְתַּקְפִּין בְּנְהוּרָא דָּא, כְּכוּכָבִיא
 סְגִיאִין לְאַתְמַשְׁכָּא אַבְתְּרָה לְסַלְקָא
 לְעֻלָּא. כְּדִין

207. בחוץ אולי ירמוז כאן לבני ישראל שנמצאים בחוץ לארץ, ואולי לאלו שנמצאים מחוץ לקדושה.

וְרָקָא מִקַּף שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ סְגוּלָתָא.
 וְרָקָא, עֲלוּ [פְתוּב]: וְזַרְקְתִּי עֲלֵיכֶם מִים
 מְהוּרִים וְגו' (יְחֻזְקָא לֹכְחָ). שְׁהַרִי אֱלוֹ
 שְׂיֻצְאִים מִתּוֹךְ הַחֲשָׁד, חֲשׂוּכִים הֵם
 וְדַאי, וְצָרִיף לְהַפְרִיד מֵהֶם חֲשָׁד זֶה.
 וּבַמָּה? אֵלָּא בְּאֵלּוֹ מִים עֲלוּיָנִים
 שְׁנִמְזָשְׁכִים מֵהַחֲכֵמָה הַנְּעֻלְמָת. ²⁰⁸ עֲלוּיָה
 [פְתוּב]: וְטַהֲרֶתֶם מִכָּל מִמְּאוּתֵיכֶם וְגו'
 (שָׁם, שָׁם). אִזּוּ: מִקַּף שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ, כָּלֵם
 סוֹבְבִים לְאוֹתוֹ שׁוֹפֵר, שֶׁהוּא מְשִׁיחַ בֶּן
 יוֹסֵף, צָדִיק וְדַאי. לְעֹלוֹת עַל יְדוֹ
 לְמִקּוּמָם לְמַעַלָּה. וְזֶה סוּד: וַיַּעֲבֹר מִלְפָּנֶיךָ
 לְפָנֶיהֶם וַיְהוֶה בְּרֹאשׁוֹ (מִיכָה ב' יג), וְעַל
 יְדוֹ יַעֲלוּ לְמִקּוּמָם. וּמַהוּ הַמִּקּוּם? אֵלָּא
 סְגוּלָתָא, אֱלוֹ שְׁלֶשֶׁה אֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים,
 שֶׁהֵם הַשְּׂרָשִׁים הַעֲלוּיָנִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
 שְׁכָלֵם צְרִיכִים לְהַתְקַשֵּׁר בָּהֶם, לְהִיּוֹת
 הַכֹּל בְּתַקּוּן שְׁלֵם, בְּכַח שֶׁל הַיְהוָה
 הַקְּדוּשׁ הַזֶּה וְשֶׁל הַתִּיקוּנִים הַקְּדוּשִׁים
 הָאֵלּוֹ שֶׁלָּךְ. אֲשֶׁרֵי חֲלָקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְהִנֵּה קוֹל אֶחָד עוֹלָה בְּמִרוֹמוֹ רְקִיעִים
 וַיֹּאמֶר: רְצוּן שְׂמֵחָה וּמְנוּחָה לְאֵילָה
 [הַשְּׂכִינָה] ²⁰⁹ וְלְעוֹפְרִים שְׁלֶה [הַמָּה
 הַצְּדִיקִים, בְּנֵי הַשְּׂכִינָה], וְלִכָּל
 הַעוֹלָמוֹת, וְלִכָּל הַצְּפָרִים שְׂמִקְנָנִים

וְרָקָא מִקַּף שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ סְגוּלָתָא,
 וְרָקָא בַּהּ (יְחֻזְקָא לֹכְחָ) וְזַרְקְתִּי עֲלֵיכֶם
 מִים טְהוּרִים וְכוּ'. דְּהָא אֵלִין דְּנַפְקִין
 מִגּוֹ חֲשׂוּכָא, חֲשִׁיכִין אַנּוּן וְדַאי
 וְאַצְטְרִיף לְאַפְרָשָׁא מְנִיְהוּ חֲשׂוּכָא דָּא.
 בְּמַאי? אֵלָּא בְּאֵלִין מִין עֲלֵאִין דְּנַגְדִין
 מַחֲכֵמָה סְתִימָאָה. בַּהּ וְטַהֲרֶתֶם מִכָּל
 טְמֵאוּתֵיכֶם וְכוּ'. כְּדִין מִקַּף שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ,
 כְּלֵהוּ סְחָרְן לְהֵוּא שׁוֹפֵר דָּא מְשִׁיחַ בֶּן
 יוֹסֵף צָדִיק וְדַאי, לְסַלְקָא בַּהּ לְאַתְרֵיהוֹן
 לְעֵלָּא. עַל רְזָא דָּא וַיַּעֲבֹר מִלְפָּנֶיהֶם
 וְהוּא בְּרֹאשׁוֹ (מִיכָה ב' יג) וּבַהּ יִסְתַּלְקוּן
 לְאַתְרֵיהוֹן. מַאי אַתְרָא. אֵלָּא סְגוּלָתָא,
 אֵלִין תְּלַת אַבְהָן קְדִישִׁין דְּאַנּוּן שְׂרָשִׁין
 עֲלֵאִין דִּישְׂרָאֵל. דְּכֵלְהוּ צְרִיכִין
 לְאַתְקַשְׂרָא בַּהּ לְמַהוּי כָּלֵא בְּתַקּוּנָא
 שְׁלִים בְּחִילָא דְּהָאִי זֶהֱר קְדִישָׁא וְתַקּוּנִין
 אֵלִין קְדִישִׁין דִּילָךְ. זַכָּאָה חוֹלְקָהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאַתִּי.

וְהָא קָלָא חֲדָא סְלִיק בְּרוּמֵי רְקִיעִין
 וַיֹּאמֶר, רְעוּתָא חֲדוּתָא וְנִיחָא לְאֵילָתָא
 וְלְאוּרְזֵלָאִין דִּילָהּ וְלִכְלָהוּ עֲלָמִין,
 וְלִכְלָהוּ צְפָרִין דְּמַקְנָנִין בְּעַנְפִין
 דְּאֵילָנָא רַבְרָבָא. וְהָא קָלָא אַחְרִינָא

208. עי' ת"ז תי' ט, קי, ע"ב על דרך שכתוב: כמים לים מכסים, מים שירדים מח"ס, עי' אדיר במרום עמ' קלה עג, ע"ב, במדבר רלח, ע"א.

209. אילה זו שכינה, עי' זוהר שמות ז, ע"ב; נב, ע"ב; ח"ג, יג, ע"א; כח, ע"א; זהר חדש יתרו לט, ע"א, ז"ח בלק: "אראנו ולא עתה".

בְּעֵנָפִים שֶׁל הָאֵילָן הַגָּדוֹל.²¹⁰ וְהִנֵּה קוֹל
אֲחֵר עוֹלָה וְאוֹמֵר וְכוּ'. וְהִנֵּה קוֹל אֲחֵר
עוֹלָה וְיֹאמֵר וְכוּ'.

סְלִיק וְאָמַר וְכוּ'. וְהָא קָלָא אֲחֵרִינָא
סְלִיק וְיִימָא וְכוּ'.

פְּתַח הוּא [הַרְמַח"ל] וְאָמַר: שְׁבַח
עֲלוּן לְאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, שְׂרוּצָה
בְּתַקּוּנִים שֶׁל עֲבָדוֹ וּמִתְרַצָּה בְּהֶם.
וּבְרַחֲמִים עֲלוּיָנִים שְׁלוֹ, יִתְעוֹרֵר לְתַפְּנִין
אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְלִרְפָא אֶת כָּל פְּצְעֵי
הַגְּלוּת, שְׂיֹאמֵר בְּהֶם: רְפָאֵנִי יְהוָה
וְאַרְפָּא (יְרַמְיָה יוֹד), שְׂמַלְכָּד הַמְּוִשִּׁיחַ
[מב"ד] עוֹמֵד וְסוֹבֵל נְגַעִים בְּגָלוּת. וּבְהוּ
שְׁמֵן הַמְּוִשִּׁיחַ [סֵפֶר שְׁבָעִים תִּקּוּנִים
חֲדָשִׁים] שְׁנַמְשֵׁף מִחֻכְמָה סְתִימָא, ²¹¹
[מִחְלוּתִין] יִתְרַפָּאוּ, יִתְקַנּוּ וְיִשְׁתַּהֲרוּ כְּמוֹ
שְׂרָאוּי, בְּדִי לְגָאוּל אֶת יִשְׂרָאֵל גְּאֻלָּה
שְׁלֵמָה. וְנִשְׁמַח בְּשִׂמְחַתְךָ וּבְכַבּוּדְךָ
וּבִיחוד הַקְּדוּשׁ שְׁלֵךְ. בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם
וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

פְּתַח אֵיהּ וְאָמַר, שְׁבַחָא עֲלָאָה
לְאַלְקָא רַבָּא וּדְחִילָא, דְּבַעֵי בְּתַקּוּנִין
דְּעַבְדָּה וְאִתְרַעֵי בְּהוּ. וּבְרַחֲמִין עֲלֵאִין
דִּילָהּ יִתְעַר לְאַתְקָנָא לְכָל עֲלֵמִין
וּלְאַסְאָה לְכָל כִּיבִין דְּגְלוּתָא, דִּיִּתְמַר
בְּהוּ רְפָאֵנִי ה' וְאַרְפָּא (יְרַמְיָה יז יד).
דְּמִלְכָּא מְוִשִּׁיחָא קָאִים וְסְבִיל מְרַעִין
בְּגָלוּתָא. וּבְהֵאֵי מְשַׁח רַבּוּ דְּנַגִּיד
מִחֻכְמָה סְתִימָאָה, יִתְסוּן יִתְתַקְּנוּן
יִתְדַכּוּן כְּדָקָא יְאוּת לְאַתְפְּרָקָא יִשְׂרָאֵל
פְּרָקָנָא שְׁלִים. וְנַחֲדֵי בְּחֻדוּתְךָ וּבִיְקָרְךָ
וּבִיחודָא קְדִישָׁא דִּילְךָ. בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָם
וּלְעֵלְמֵי עֲלֵמִין.

מִיָּד עֲלָה קוֹל עֲלוּן בְּמְרוֹמֵי רְקִיעִים
וְיֹאמֵר, ז' פְּעָמִים שְׂמַחָה וְכוּ'.²¹²

מִיָּד סְלִיק קָלָא עֲלָאָה בְּרוֹמֵי רְקִיעִין
וְיִימָא ז' זְמַנִּין חֻדוּתָא וְכוּ'.

קָם אֵלֵיהּ הַנְּבִיא הַנְּאָמֵן פְּתַח
וְאָמַר: רַבִּי רַבִּי, וְדַאי עֲלִיךָ כְּתוּב: וְנִהַר
יֹצֵא מַעְדָּן וְגו' (בְּרַאשִׁית ב,י). מַעְדָּן –
זֶה הַחֻכְמָה הַנְּעֻלְמָת, שְׂמִשְׁם נְמוֹשְׁכִים

קָם אֵלֵיהּ נְבִיאָה מְהִימָנָא פְּתַח
וְאָמַר, ר' ר' וְדַאי עֲלִיךָ כְּתִיב (בְּרַאשִׁית ב
י) וְנִהַר יֹצֵא מַעְדָּן וְכוּ'. מַעְדָּן דָּא חֻכְמָה
סְתִימָאָה, דְּמַתְמָן נְגִדִין רְזִין סְתִרִין אֵלִין

210. עי' אדר"ז, זוהר ח"ג רצו, ע"ב, שם כתוב שהצפרים עכשיו נודדות בגלל שנפטר רשב"י; עי' אדיר במרום ח"א עמ' ס, סוד הצפרים המקננים באילן, שהם הנשמות.

211. עי' זהר צו ח"ג, ל"ד ע"א, ד"ה קת.

212. עי' לעיל סוף תי' יט, ולקמן בסוף התיקון הזה, רב המנונא סבא מבאר ז' תיקוני שמחה לשכינה, וזה הסימוא של הספר הקדוש הזה.

סודות נסתרים אלו של התורה,²¹³ להשקות את הגן - זו השכינה.²¹⁴ ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים - אלו ארבעה ראשי נהרות פגוד ארבע מלכיות [בבל, פרס, יון ואדום], לכפות אותם. שהרי עכשו אלו נהרות יוצאים, אחד מצד אחד ואחד מצד אחד, ולא ידוע שכלם יוצאים מנקדה אחת.²¹⁵ [והפזור] הנה בגלל שהוא זמן שהם [המלכיות] שולטים. אבל באותו זמן [העתיד] יודע דבר זה ודאי, שכלם יוצאים מנקדה זו. ונקדה זו, מי נוטל אותה? אלא משיח בן יוסף נוטל אותה, להיות כלם עבדים פפותים תחתיו. אז: ועמדו זרים ורעו צאנכם (ישעיה סא ה), אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

קם מטט' שרא רבא פתח ואמר, ר' ר' בזמנא דקימו ישראל על טורא דסיני ושמעו מפומא דקדשא בריהו אנכי ה' אלהיך (שמות כ ב) מנה אתתקפו לאתקשרא בה במלפא בקשרא חד. ובזמנא דשמעו לא יהיה לך (שם שם ג) כדין אתפרשו מניהו כל סטרין מסאבין. תא חזי תרין אלין מפי הגבורה שמעו להו. אמאי. אלא בגין דאלין תרין צריכין לאתתקפא בהו בכל זמנא תדיר,

דאורייתא. להשקות את הגן דא שכינתא. ומשם יפרד והיה לד' ראשים, אלין ד' רישי נהרות, לקבל לארבעה מלכיות לאכפיא לון. דהא השתא אלין נהרין נפקין, חד מסטר חד וחד מסטר חד, ולא אשתמודען דכלהו נפקין מנקדה חדא. ודא בגין דאיהו זמנא דאנון שלטין. אבל בההוא זמנא מלה דא תשתמודע ודאי, דכלהו מנקדה דא נפקין. ונקדה דא מאן נטיל לה. אלא משיח בן יוסף נטיל לה, למנהוי בלהו עבדין פפיתין תחותה. כדין ועמדו זרים ורעו צאנכם (ישעיה סא ה). זפאא חולקהון דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

קם מטט' שרא רבא פתח ואמר, ר' ר' בזמנא דקימו ישראל על טורא דסיני ושמעו מפומא דקדשא בריהו אנכי ה' אלהיך (שמות כ ב) מנה אתתקפו לאתקשרא בה במלפא בקשרא חד. ובזמנא דשמעו לא יהיה לך (שם שם ג) כדין אתפרשו מניהו כל סטרין מסאבין. תא חזי תרין אלין מפי הגבורה שמעו להו. אמאי. אלא בגין דאלין תרין צריכין לאתתקפא בהו בכל זמנא תדיר,

213. אדרא זוטא ח"ג, רצ, ע"א.

214. ת"ז תי' נג, פז, ע"ב.

215. שהיא חכמה, שנקראת נקודה עי' ת"ז תי' כב, סג, ע"ב.

216. עי' מכות כד, רע"א.

זמן, ובזמן הגלות יותר מהכל. לפיכך הוא [הקדוש ברוך הוא] אמרם להם בפיו, לחזק אותם על ידיהם [על ידי הדברות האלו]. ועבורם [כתוב]: אם שכחנו שם אלהינו (תהלים מד, כא) - זה [כנגד] אנכי יהוה אלהיך. ונפרש בפנינו לאל זר (שם, שם), - זה [כנגד] לא יהיה לך. עליהם כתוב: צמתתני קנאתי כי שכחו דברך צרי (שם קט, קלט), שהרי בגלות נראה שזה כד [ששכחו דברך], [כאלו] שכבר נפרדו ישראל מהקדוש ברוך הוא, ונתחזקו עליהם הפטרין אחרנין. אבל מי שמסתפל בפנימיות יודע שהם אינם מפרדים כלל.²¹⁷ וכך צריך להיות ודאי, פיון שהקדוש ברוך הוא בפיו אמר להם [שתי הדברות]. לפיכך: כי שכחו דברך צרי - דברך ממש [שאמרת בך], דהינו: אנכי, ולא יהיה לך. אבל לעתיד לבוא, ותגלה דבר זה בעולם, להודיע שהקדוש ברוך הוא, השכינה וישראל הכל הוא דבר אחד וקשר אחד,²¹⁸ שלא נפרד זה מן זה.

וברכת כהנים מתפרשת בסוד זה, ודאי (פמדר וברכו): 'ברכה יהוה וישמרה, [ברכה יהוה] - מצד של זעיר אנפין [הקדוש ברוך הוא]. אבל: וישמרה - מצד של השכינה שתשרה עליהם. ועל דרך זה: יאר יהוה פניו וגו' - מצד של זעיר אנפין שישרה עליהם. ישא יהוה

ותתיר מפלא בגלותא. בגין כך איהו בפומיא אמר להו לאתקפא להו בהון. ובגיניהו (תהלים מד כא) אם שכחנו שם אלהינו, דא אנכי ה' אלהיך. ונפרש בפנו לאל זר, דא לא יהיה לך. עליהו כתיב צמתתני קנאתי כי שכחו דברך צרי (שם קט קלט). דהא בגלותא אתחזי דאיהו הכי, דכבר אתפרשו ישראל מקדשא בריך הוא, ואתתקפו עליהו סטרין אחרנין. אבל מאן דמסתפל לגו, ידע דלאו אנון מפרשין כלל. והכי אצטריך למהוי ודאי, פיון דקדשא בריך הוא בפומיה אמר להו. בגין כך פי שכחו דברך צרי, דברך ממש, דא אנכי ולא יהיה לך. אבל לזמנא דאתי תתגלי מלה דא בעלמא, לאשתמודעא קדשא בריך הוא ושכינתא וישראל דכלהו מלה חדא וקטורא חדא דלא אתפרש דא מן דא.

וברכת כהנים ברזא דא אתפרשת ודאי (במדבר ו כד-כו). 'ברכה ה' וישמרה מסטרא דזעיר אנפין. אבל וישמרה מסטרא דשכינתא למשרי עליהו. כגונא דא יאר ה' פניו וכו' מסטרא דזעיר אנפין למשרי עליהו. ישא ה' וכו'

217. על דרך מה שכתוב: "וגם בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים" (ויקרא כו, מד); זהו שמות יד, ע"א; אחרי מות סו, ע"א; בחוקותי קטו, ע"ב.

218. על דרך מה שכתוב בזוהר: "קב"ה ישראל ואורייתא חד הוא" זוהר ח"ג, עג; אדיר במרום עמ' קי.

וגו' - תקון של ישראל להתקשר בהם [בקדוש ברוך הוא ובשכינה]. מהו: וישם לך שלום? היה צריך [לכתוב] ויתן לך. אלא: וישם לך - שישאל הם [בעצמם] שלום, שעושים שלום בין פמליא של מעלה לפמליא של מטה,²¹⁹ וזה סוד הקדוש ברוך הוא והשכינה.²²⁰ ותלמידי חכמים [עושים שלום] יותר מכלם, שנאמר בהם: מרבים שלום בעולם (ברכות סד,א), ובוה השלום הם גם בן מתברכים, כמו שכתוב: יהוה עו לעמו יתן, יהוה יברך את עמו בשלום (תהלים כט,א), וזה סוד, שבמדה שאדם מודד בה מודדים לו²²¹ (מגילה יג,ב). במדה לא נאמר, אלא במדה [והיינו, בשלום בעצמו הם מתברכים]. וזה סוד: כי פעל אדם ישלם לו (איוב לד,א), שהרי המעשה עצמו עולה למעלה ומביא תקון למטה. לפיכך: [יברך את עמו] בשלום - זהו התקון [שעשו], ובה [במדה זו] יזכו למנוחה שלמה. אשרי חלקם של ישראל [יחד] אתך בעולם הזה ובעולם הבא.

קם רב המנונא סבא פתח ואמר, רבי רבי, ודאי תקון עליון נתקן וכו'. וכאן צריך לסדר התקונים של השמחה כמו שראוי. ובשבעה תקונים נתקנת ודאי.

תקונא דישאל לאתקשרא בהו. מהו וישם לך שלום, ויתן לך מבעי לה. אלא וישם לך, דישאל אנון שלום, דעבדין שלמא בין פמליא של מעלה לפמליא של מטה, ורזא דא קדשא בריה הוא ושכינתיה. ותלמידי חכמים יתיר מפלא דאתמר בהו מרבים שלום בעולם. ובהאי שלמא נמי מתברכן, דכתיב ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום (תהלים כט יא). ורזא דא במדה שאדם מודד בה מודדין לו (מגילה יג): במדה לא אתמר אלא במדה. ורזא דא כי פעל אדם ישלם לו (איוב לד יא). דהא עובדא גופה איהו דסליק לעלא ואיתי תקונא לתתא. בגין כך בשלום, דדא תקונא ובה יזכון לניחא שלים. זכאה חולקהון דישאל בהדרך בעלמא דין ובעלמא דאתי.

קם רב המנונא סבא פתח ואמר, ר' ר' ודאי תקונא עלאה אתתקן וכו'. והכא אצטריך לסדרא תקונא דחדותא פדקא יאות. בז' תקונין אתתקן ודאי.

219. עי' זהר במדבר ח"ג, קיח, ע"א, ד"ה איש.

220. הקב"ה הוא בחינת פמליא של מעלה, והשכינה, פמליה של מטה, וישראל עושים שלום וחבור ביניהם.

221. עי' ג"כ סוטה ח, ע"ב.

התקון הראשון, השכינה נתקנת למטה בהרבה תקונים עלונים, בהרבה מדרגות ובהרבה עטרות. שכל הקלוקלים נתקנו, כל הפגמים העברו וכל הפגעים נתרפאו. ואז בתקון הזה עולה [השכינה] למעלה להתחבר במקד [בקרד"ש ב"ה]. ונאמר בה: ברוך הבא בשם יהוה (תהלים קיח,כו). זהו מי שעולה בתקון השכינה כמו שראוי. אז השכינה נמצאת בביתה, [לעמת] מה שהיתה עד עכשו בהרבה דרכים רחוקים ועקמים. והנה עכשו באה הכלה [השכינה] לבית החתן [הקרד"ש ברוך הוא]. וזה:

התקון השני: ברכנוכם מבית יהוה (שם,שם). עכשו נמצאת בבית [שלה] ודאי.

התקון השלישי: אל יהוה ויאר לנו (שם, שם,כו). שאז המקד מאיר פניו אליה, ומתמתקת במתיקות של שמחה כמו שראוי.

התקון הרביעי, חפה. זו אימא²²² שעומדת וסובבת על בניה [ועיר אנפין והשכינה] לחבר אותם. אחר כך, נמתחת ונפרשת טלית על ראש החתן והכלה. וחפה היא מסוד של אימא ודאי. והטלית היא הפוכבת על הראש [וכבר] נתבאר.

תקונא קדמאה אתתקנת שכינתא לתתא בכמה תקונין עלאין, בכמה דרגין בכמה עטורין. דכל קלקולין אתתקנו, וכל פגמין אתעברו וכל פיבין אתסיאו. וכדין בתקונא דא סלקת לעלא לאתחברא במלכא. ואתמר בה (תהלים קיח כו) ברוך הבא בשם ה'. דא מאן דסליק בתקונא דשכינתא פדקא יאות. פדין קזמת שכינתא בביתה, מאי דהות עד השתא בכמה ארחין רחיקין עקימין. והא השתא אתית פלה לבי חתן. ודא

תקונא תנינא ברכנוכם מבית ה'. השתא קזמת בביתה ודאי.

תקונא תליתאה אל ה' ויאר לנו. דדין מלכא אנהיר אנפין לגבה, ואתבסמת בבסימו דחדותא פדקא יאות.

תקונא רביעאה חפה. דא אימא דקימת וסחרת על בנהא לחברא לון. לבתר פרישו אתפרש טלית על רישא דחתן וכלה. וחפה איהו מרזא דאימא ודאי. וטלית איהו דאסחר על רישא ואתמר.

התקון החמישי, קדושין, וכל זה [כמו שכתוב]: אסרו חג בעבתים עד קרנות המזבח (שם, שם). [עבותים] - אלו שלשה עדים, נצח, הוד, יסוד, שבהם השכינה מתקשרת במלך בשלוש פריכות של רצועת [התפלין] של יד, ²²³ וזה [סוד] קדושין ודאי. ²²⁴ שאף על גב שהיא נמצאת למעלה, הקשר שלה נקשר פאן, שהיא [השכינה]. [ספירה] העשירית למלך ונקשרת בו בשלשה [פריכות] אלה. ²²⁵ עליהן [כתוב]: אסרו חג [בעבתים] וגו'.

התקון השישי: אלי אתה ואודך (שם, שם, כח). זו כתבה, שבה נראית השכינה שהיא הספר של חכמת המלך, ²²⁶ ומזמנת לו פראוי.

התקון השביעי, אלהי ארוממך (שם, שם) - אלו שבע ברכות [שהם ברכות שבת, לכן ארוממך], שעולים במדרגותם להעמיד כל הדברים כמו שראוי. משם והלאה: הודו ליהוה פי טוב פי לעולם חסדו (שם, שם, כט), זה החבור השלם. וחסד יוצא ושולט במדרגותיו כמו שראוי.

תקונא חמשאה קדושין. וכל דא אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח, אלין תלת סהדין נצח הוד יסוד, דבהו אתקשרת שכינתא במלפא בתלת פריכות דרצועה דיד, ודא קדושין ודאי. דאף על גב דאיהי לעלא קזמת, קשורא דילה הכא אתקשר. דאיהי עשיראה למלפא ואתקשרת בה בתלת אלין, בהו אסרו חג וכו'.

תקונא שתינתאה אלי אתה ואודך. דא כתבה דבה אתחזיאת שכינתא דאיהי ספרא דחכמתא דמלפא, ואזמנת לה פדקא יאות.

תקונא שביעאה אלקי ארוממך. אלין שבע ברכאן, דסלקין בדרגיהון לקימא כל מלין פדקא יאות. מתמן ולהלאה הודו לה, פי טוב פי לעולם חסדו דא חבורא שלים. וחסד נפיק ושלטי בדרגוי פדקא חזי.

223. שלוש כריכות הם כנגד הנה"י, עי' זהר פנחס ח"ג, רנז, ע"א, ד"ה פקודא שתיאה; ע"ד מה שאומרים ג' פעמים וארשתיך בג' כריכות של האצבע.

224. עי' ת"ז תי' מז, פד, ע"א; עיין סוד הכתובה שנדפסה באוצרות רמח"ל (הרב צוריאלי), עמ' 29-34.

225. רמז לנוק' המלבישה נה"י דד"א.

226. עי' גם בזהר בשלח ח"ב נו ע"א; עי' לעיל הערה 224. נראה לי שהפסוק: אלי אתה, רומז כאן על מה שאמרו ישראל בקריעת ים סוף: זה אלי ואנוהו - ושם הראו באצבע את הקב"ה, גם הכתובה - המלכות, מראה ומעידה על הקדוש ב"ה.

כָּל הַתְּקוּנִים הָאֵלֶּה עוֹלִים לְפָנֵי הַמִּלְכָּד
 לְהַתְּקֵן עִבְשׁוֹ, בְּזִמְנֵי שְׁמוֹס־תִּימִים
 [שְׁבַעִים] תְּקוּנִים אֵלֶּה שְׁלֹד. וְיוֹם
 הַהִלּוּלָא²²⁷ [הוּא יוֹם שֶׁל] הַשְּׁמִחָה
 הָעֲלִיּוֹנָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וּמִחֵר גַּם כֵּן
 [תְּהִיָּה הַשְּׁמִחָה], שְׂוִים זֶה הוּא הַזְּמַנָּה
 לְמִחֵר. אֲשֶׁרֵי חֲלָקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

קָם אֵלֶּיָּהוּ הַנְּבִיא הַנְּאָמָן, פָּתַח וְאָמַר,
 רַבִּי רַבִּי, כְּתוּב עֲלֶיךָ: יְהִי כְבוֹד יְהוָה
 לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו (שֵׁם קד, לא),
 יְהִי כְבוֹד – [כְּמִנְיָן] אֵלֶּה לְ"ב נְתִיבוֹת
 הַחֲכָמָה. יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו – אֵלֶּה נ'
 שְׁעָרֵי בִינָה, יִין הַמְּשֻׁמָּח.²²⁸ שְׁפָד
 מִתְעַטֵּר הַמִּלְכָּד [ז"א] בְּעִמְרוֹתָיו בְּיָמִין
 [בְּחֲכָמָה, לְ"ב נְתִיבוֹת] וּבְשִׂמְאֵל
 [בְּבִינָה, נ' שְׁעָרִים] כְּמוֹ שְׂרָאוּי. [אז]
 יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו - בְּיִין זֶה, שְׁהוּא
 שְׁבַעִים תְּקוּנִים אֵלֶּה. בְּהֵם נֵאמַר עַל
 הַשְּׂכִינָה: שְׂמ"ע – שֵׁם ע'²²⁹ בְּהֵם:
 שְׂמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד
 (דְּבָרִים וד), בְּיַחֲוֹד הַעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ וְכו'.

קָמוּ כָּלָם בְּאֶחָד וְאָמְרוּ: בְּרוּךְ יְהוָה
 לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. זַבְּאָה חוּלְקָהוֹן
 יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

כָּלֵהוּ תְּקוּנֵינִן אֵלֶּינִן סְלָקִין קָמֵי מְלָכָא
 לְאַתְתְּקֵנָא הַשְּׁתָא, בְּזִמְנָא דִּי־סְתִימוֹן
 תְּקוּנֵינִן אֵלֶּינִן דִּילְךָ. וְיוֹמָא דִּיהִלּוּלָא
 חֲדוּתָא עֲלָאָה אִיהוּ לְעֲלָא וְתַתָּא. וּמִחֵר
 נְמִי כְּגוֹנָא דָא, דִּיהֵא יוֹמָא הַזְּמַנָּה אִיהוּ
 לְמִחֵר. זַבְּאָה חוּלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל בְּעוֹלָמָא
 דִּין וּבְעוֹלָמָא דְאַתִּי.

קָם אֵלֶּיָּהוּ נְבִיאָה מְהִימְנָא פָּתַח
 וְאָמַר, ר' ר' בְּךָ כְּתוּב יְהִי כְבוֹד ה'
 לְעוֹלָם יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו (שֵׁם קד לא).
 יְהִי כְבוֹד אֵלֶּינִן לְ"ב נְתִיבוֹת חֲכָמָה.
 יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו אֵלֶּינִן נ' שְׁעָרֵי בִינָה
 יִין הַמְּשֻׁמָּח. דִּהְכִי אֲתַעֲטֵר מְלָכָא
 בְּעִטְרוֹי בִּימִינָא וּבְשִׂמְאֵלָא בְּדָקָא יָאוּת.
 יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו, בְּיִין דָא דְאַיְהוּ ע'
 תְּקוּנֵינִן אֵלֶּינִן. בְּהוּ אֲתַמַּר בְּשִׂכְיִנְתָּא שְׂמַע
 שֵׁם ע'. בְּהוּ שְׂמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה'
 אֶחָד (דְּבָרִים ו ד) בְּיַחֲוֹדָא עֲלָאָה קְדִישָׁא
 וְכו'.

קָמוּ כָּלֵהוּ בְּחֲדָא וְאָמְרוּ בְּרוּךְ ה'
 לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. זַבְּאָה חוּלְקָהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל בְּעוֹלָמָא דִּין וּבְעוֹלָמָא דְאַתִּי.

227. יום ההילולא הוא יום החתונה, וכאן פירש לנו רבינו סוד הזווג של השכינה הקדושה עם בעלה, ידוע שרשב"י לא סיים דבריו באיזרא זוטא, והסתלקה נשמתו באמצע התיקונים של השכינה הקדושה, כמ"ש שם: "לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים עד דאשתככו מלו" (אדר"ז רצו, ע"ב). ובכן ההשגחה העליונה בחרה ברבינו הגדול מעוז ומגדול שר כל ישראל לסיים תורת אלקינו, זכותו תעמוד לנו וכל עם ישראל, אמן.

228. עי' זהר נשא ח"ג, כזו, ע"א, יין המשמח הוא בחינת הבינה - אימא עלאה.

229. ר' קיצור הכוונות, פרק שמע ישראל עמ' ו: "ועוד, שמע = שם ע', רומז לע' (שבעים) תיקונים של הרמח"ל.

עד שאור האיר, ועלו הדברים בסודות
עליונים, נשקט הקול.

עד דנהירו אתנהירו, וסלקן מלין ברזין
עלאין, אשתפכו לקלא.

קמו ואמרו: יהי כבוד יהוה לעולם
ישמח יהוה במעשיו. ישמח ישראל
בעשיו בני ציון וגילו במלכם (תהלים
קמט,ב), מיד אור התפשט וקולות עולים
לכל צד, שמחה בכל. אשרי חלקם של
ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

קמו ואמרו יהי כבוד ה' לעולם ישמח
ה' במעשיו. ישמח ישראל בעשיו בני
ציון וגילו במלכם (תהלים קמט ב). מיד
נהירו אתפשט וקלין סלקין לכל סטר
חדותא בכלא. זכאה חולקהון דישראל
בעלמא דין ובעלמא דאתי.

תם ונשלם שבת לאל פורא עולם.